

FOTO: KATI MÄKELI

Leslie-Anne & Lars Bergqvist – kennel ZIAM

Vägen slingrar sig igenom det öppna landskapet. Det är en gråmulen dag i mitten av december. Vindstill, någon plusgrad.

Norra Halland. Mitt emellan bördiga Skånes oändliga slättlandskap och karga Bohuslans dramatiska bergsknallar är landskapet just mitt emellan. Böljande mjukt, småputtrigt och vänligt. Havet ligger spegelblankt i grunda vikar. Sandstränder övergår i strandäng men längre ut tar klipporna vid. Det är förmiddag och Åsa centrum är lika stilla som havet och småbrukarlandskapet längs vägen dit.

TEXT: ANNA-LENA UNDÉN

FOTO: KATI MÄKELI, PER UNDÉN

SAMT BILDER UR FAMILENS ALBUM

Ovan: Hösten 1983 hittade Leslie-Anne sin första shih tzu – Sussy, som kallades Zaza – hon hade en härlig personlighet.

Till höger: Int Nord UCh Ziams Master of the House som är far till Ziams Hot Vibrations undan Ch Ziams Christmas Joy.

Ovan: S N IntUCH Mistanguetts Believe in Fairy Tails, "Terry"

Här har tiden nästan stått stilla i femtio år. Sommarstugorna är fortfarande små och omoderna och här fanns länge en barnkoloni för bleka barn från Göteborg. Folkhögskolan finns däremot kvar. Majoriteten av de som sommartid mångdubblar byns befolkning bor i husvagn vid det centrala havsbadet. Då spelas minigolf och ur radion skvalar Sommar i P1.

På senare år har de åretruntboende blivit fler. Unga barnfamiljer har lockats till sörgårdsliknande radhusområden, äldre små villor och ombyggda sommarstugor. Det börjar bli tätt mellan husen.

Gruset knastrar när jag svänger in på Folkhögskolevägen. Den ljusblå trävillan ligger skyddad av grannar och bergknallen mot havet. Trädgården är inte så stor, men väl-skött. Inget skvallrar om att här är en kennel av stora mått. Här bor Leslie-Anne och Lars Bergqvist som 2003 erhöll Hamiltonplaketten för förtjänstfull uppfödning av shih tzu med prefixet Ziams.

Vi blir stående på farstubron ett tag – jag, Leslie-Anne och hennes femton fullpälade shih tzus i blandade åldrar. Alla ska de ju hälsa på nykomlingen och det tar tid. Någon av dem ser en granne passera ute på vägen. Han hinner med några raska kliv mot staket och ett, kanske två skall, innan han avbryts av ett bestämt nej och hit från Leslie-Anne. Obesvärat återvänder han omgående till flocken.

– Mina hundar kan inte så mycket. Det är svårt att hinna träna så många. Men inkallning och att de ska kunna vara tysta är ett minimikrav när man bor så här, säger Leslie-Anne.

Till sist kommer vi in, men det blir till att röra sig i slow-motion. Alla som någon gång har haft femton nyfikna shih tzus runt fötterna förstår varför. Det blir till att lyfta fötterna i brösthöjd för att kunna knyta av sig skorna. För skorna tar man av sig. Det här är ingen kennel med stampade jordgolv. Tvärtom är det ett hem som vilket som helst med mattor, krukväxter och prydnadssaker på hyllor och bord. Det är inte särskilt stort och det luktar inte ens hund. En svag doft av hundsampo och grindar till några rum är – utöver det långhåriga hundhåret vid mina fötter – det enda som avslöjar att här bedrivs kennelverksamhet.

Tidigt hundintresse

Leslie-Anne är född och uppvuxen med hund. Föräldrarna var engagerade i hund men de födde aldrig upp, deltog på tävlingar eller i annan klubbverksamhet. Deras collies var emellertid lydnadstränade och eftersom intresset rymde en nyfikenhet för olika raser, besöktes hundutställningar och uppfödare. Detta ledde till att Leslie-Anne under sin uppväxt delade säng med såväl en dvärgspets som en shih tzu och en piprensare. Ja, det sistnämnda var en yorkshireterrier.

– Det var pappa som kallade rasen piprensare. Han tyckte inte att det var mycket till hund, förklarar Leslie-Anne.

Första egna hunden

Hon berättar att familjens hundäggande och framförallt utställnings- och kennelbesöken var väldigt inspirerande. Exempelvis blev det aldrig några modevisningar med Barbie som barn. Leslie-Annes Barbie hade nämligen kennel. Så Leslie-Anne sydde hundar av päls, skrev ut långa stamtavlor och ordnade utställningar.

Hundintresset höll i sig, med undantag för en tid under tonåren när "killar & sånt" tillfälligtvis var mer spännande och intressant. Som ung vuxen var hon emellertid tvungen att avstå från att ha hund. Så länge som såväl boendet som försörjning var av tillfällig art var det helt enkelt inte lämpligt att också ansvara för en hund.

1979 hade hon dock hittat och flyttat ihop med sin Lasse, men först 1983 köpte paret sitt första gemensamma hem – en bostadsrätt. Nu skulle de äntligen bli med hund, frågan var bara vilken ras det skulle bli.

Lasse var som Leslie-Anne, uppvuxen med hund. Han hade bott på en gård på landet med jagande fågelhundar. Sådana aktiva raser kändes emellertid inte lämpliga att ha mitt i stan i en lägenhet, så paret diskuterade livligt alternativ.

Leslie-Anne var bestämd med att det skulle vara en långhårig ras. Lars vill inte att den skulle vara för liten. Bland annat besöktes en tibetansk terrieruppfödare, men paret avskräcktes då hundarna huserade högt och lågt, bland annat uppe bland kaffekoppar och bullar på köksbordet.

Det fick bli shih tzu, som Leslie-Anne haft som barn, och hösten 1983 hittades *Hunden* hos en familj som låtit para sin älskling.

– Hon var registrerad som Sussy men vi kallade henne Zaza. Hon hade ingen märkvärdig stamtavla men vi föll pladask för hennes härliga personlighet, minns Leslie-Anne.

Zaza blev flitigt utställd men fick aldrig något mer än släta ettor. Leslie-Anne, Lars och den familj som hade köpt en kullbror till Zaza, reste land och rike runt. De åkte till och med till Norge med sin hund. För trots att dessa resor inte gav önskad utdelning för Zazas del, så gav de god utdelning till matte och husse. De fick ju se och studera shih tzus från när och fjärran, knyta kontakter och utveckla sin uppfattning om vilken typ och modell de egentligen föredrog. Paret fick även träna på det som är det allra viktigaste om man ska bli en duktig uppfödare: Tålmod.

– Anita Berggren, kennel Anibes, var ju ledande under denna tid. Åh, vad jag beundrade hennes hundar, jag drömde om att en dag bli som hon, ler Leslie-Anne vid minnet.

Första kullen

Vid det här laget hade hon och Lasse sålt sin bostadsrätt och köpt huset i Åsa. Så nu fanns förutsättningarna att försöka förverkliga barnomsdrömmen om en egen kennel.

Bland Anita Berggrens alla fina hundar fanns bland andra den brittiska importen Ch Greenmoss Titfer-Tat som kom att betyda mycket för rasens utveckling i Sverige och en riktig snygging enligt Leslie-Anne.

När en väninna gjorde en halvsyskonparning efter denna hane föddes den tik som Leslie-Anne hade letat efter. Hon hette S&NUCh IntUCH Mistanguetts Belive In Fariy Tails och Leslie-Anne kallade henne för Terry – ”en riktig diva”.

I stamtavlan fanns förutom det engelska blodet även några av de allra mest betydande hundarna från kennlarna Anibes och Formaregården.

Året därpå, 1987, föddes kennel Ziams första valpkull undan Zaza. Pappa var Babrings Amadeus Jr, som också var barnbarn till Titfer-Tat. Det blev Zazas enda kull eftersom premiären slutade med snitt. Leslie-Anne behöll den förstfödda tiken, men det var hanvalpen, SUCH Ziams Love For A Glamour Boy som skulle bli kennelns första champion.

– Hans matte, Birgitta Frank, min allra första valpköpare, är mig fortfarande trogen. Hon har hittills köpt fyra hundar av oss. Tre har blivit champions och den fjärde är på god väg, säger Leslie-Anne.

Terry paradades året därpå med Ch Bymarkens Sober Man. Det var en hane som var linjeavlad på Kurt Berggrens engelska import, storvinnaren Ch Kurts Boy Of Lansu.

Sober Man ägdes däremot av Grete Blomgren i Sandviken. En shih tzu-entusiast som Leslie-Anne träffade på en utställning där Leslie-Anne sålde hundprylar.

Grete hade själv aldrig fött upp men då hon i mångt och mycket delade Leslie-Annes uppfattning om hur en shih tzu skulle se ut, blev hon Leslie-Annes bollplank i avelsfrågor.

– Även om man själv vet vad man vill så är det väldigt värdefullt att ha någon som man litar på som förhållandevis objektivt kan ge sina ärliga synpunkter. Annars tror jag att det är lätt att fastna på någon detalj och kanske omedvetet avstå från att se eventuella nackdelar.

Det blev två valpar i Terrys första kull. Båda blev champions och tiken Fiffi – SUCH Ziams For Your Eyes Only – blev kvar på kenneln.

Nästa gång som det var dags att para Terry använde Leslie-Anne Zazas ende son – SUCH Ziams Love For A Glamour Boy. Det blev tre valpar som så småningom blev champions. En av dem – Int&NordUCH Ziams Christmas Joy, blev tillsammans med äldre halvsystem Fiffi, kennel Ziams viktigaste avelstikar. Dessa två blev Leslie-Annes två spår som hon fortsättningsvis, fram till 2004, höll separerade från varandra.

– För övrigt så blev det ibland lite väl närbesläktad linjeavel då i början ... Det hade ju sina fördelar då det gjorde att jag lärde känna mina linjer ganska snabbt. Många av linjens fördelar och nackdelar blir ju snabbare synliga när man dubblar arvsanlag ... Men jag skulle aldrig göra så närbesläktade parningar idag. Jag får väl försvara mig med att jag var nybörjare och att ”alla” – även rutinerade uppfödare – avlade mer eller mindre snävt under denna tid.

En viss linjeavel, på de Anibes-hundar som fanns bakom Terry, blev det när Joy parades med storvinnaren Ch Sonobra Leader Of The Pack. Det resulterade ibland andra Int&NordUCH Ziams Master Of The House som inte bara Leslie-Anne, utan även en rad andra uppfödare, skulle få stor användning av.

Ett välkänt sätt att dels minska riskerna med snäv linjeavel och dels göra sin linje långlivad är ju annars att regelbundet para in helt obestäktat blod. Det visste Leslie-Anne så nu letade hon utavelskän.

Skärpan i Leslie-Annes radar från tik- och typsökaren hade vid det här laget förfinats och snart fanns det inte en shih tzu som inte

Int Nord UCh Ziams Hot Vibrations, dotter till Master of The House.

Int Nord Fin UCh Ziams Xanadu, mamma till Ziams Pennylane och Puzzling.

Irl SUCH Ziams Puzzling, kullbror till Pennylane, ägare Yvonne Cannon, Irland.

hade fingranskats och jämförts med de egna hundarnas fel och förtjänster.

Självklart innebar detta att valet ibland föll på tidens stora. Bland annat parades Zaza-dottern med den engelska importen Ch Grandavon Viceroy. En tik från den kullen parades i sin tur senare med Master Of The House vilket bland annat gav Leslie-Anne ytterligare en internationell och nordisk utställningschampion i Ziams Hot Vibrations.

Rätt hane till henne hittade Leslie-Anne under en utställningsresa till norska Bergen. Det var en helt obesläktad hane som var rätt i typ och som hade de förtjänster tiken saknade.

Tyvärr visade det sig att tiken skulle höglöpa på julaftonen, vilket hanhundsägaren tyckte var lite besvärligt.

– Då föreslog jag att hanen kunde komma till oss istället, så han flögs hit och stannade i fjorton dagar.

Detta resulterade i att ännu en betydelsefull tik för kennel Ziams såg dagens ljus. Det var Int&NordUCh FinUCh Ziams Xanadu. Sammanlagt sju av hennes totalt tolv avkommor med tre olika hanar skulle bli champions. De övriga är hittills inte utställda.

En av hanarna till dessa avkommor hittade Leslie-Anne på ungefär samma sätt som den norska. Men den här gången var det i Finland och nu var det Leslie-Anne och tiken som fick resa den för sydvästsvenskar långa vägen till Lahtis.

Den finska hanen hade såväl amerikanskt som svenskt Popeye-blod och eftersom resultatet av parningen blev lysande, vändes därefter blicken åt Skåne. Världsvinnaren Ch Popeye's Love N'Money blev nästa val till Xanadu vilket gav bland andra SUCH Ziams Pennylane och Puzzling. Den senare exporterades till Irland där han numera även är irländsk champion.

– Det var lite av en drömkombination för mig. Jag är mycket förtjust i Love N'Money och han är i princip helt obesläktad med mina linjer, men har en stamtavla med hundar som jag beundrar och som haft stor betydelse för rasen: Ch Popeye's Harpers Bazar, Ch Wig-Makers Queen Eliza och min absoluta favorit – Ch Fosella Hip Hip Hurray, säger Leslie-Anne.

Hon kom att använda Love N'Money två gånger till, några år senare. Då var det Xanadu-dottern efter den finska hanen som parades. I den ena kullen fanns bland andra Bizen, den blivande NordUCh Ziams Grease Lightning som vi sett BIG-placerad under 2005. Han är i sin tur pappa till kennel Popeye's nya stjärna Lightfoot Gordon som var BIR på HUND2005 från juniorklass.

Vid det här laget har vi slagit oss ned vid köksbordet med varsin rejäl kopp kaffe med dopp. Fjorton av familjens fyrbenta ligger utslagna som en stor solfjäder runt våra fötter.

Den femtonde, SUCH Ziams Pennylane – femte generationen undan Zaza – ägnar sig åt valpbestyr i sovrummet. Två små gossar blev det i kennel Ziams senaste kull.

Plötsligt ringer telefonen och när Leslie-Anne svarar funderar jag över vad som gör hennes avelsarbete speciellt.

Utan att ha några egentliga fakta om hur majoriteten av hunduppfödare väljer hanar till sina tikar så har jag ändå en känsla av att många har ett ganska begränsat urval. Framförallt bland dvärghundsuppfödare uppfattar jag att man ofta avstår från att ens titta närmare på en hane om den råkar ha "fel" prefix eller att man inte vågar använda en "okänd" Fido, om han inte händelsevis råkar vara en import.

Leslie-Anne verkar föga bry sig om några sådana "oskrivna" regler utan yr runt bland hanhundsbeståndet oavsett var de råka befinna sig eller vilken gruppering ägaren råkar tillhöra.

– Jag vet inte hur andra resonerar, men för mig gäller att jag ska hitta den hane som jag tror kompletterar min tik på bästa sätt. Om den sedan är vinstrik eller aldrig utställd, bor i Långtbortistan eller ägs av fan själv saknar i princip betydelse, säger Leslie-Anne när jag frågar.

Kontakter

Ännu så länge har hon dock inte behövt ta sig utanför Norden i sin jakt efter den perfekta hanen. Med ett undantag.

Det var på Crufts 1995 som hon såg hunden med stort H. Han hette Ch Jardhu Republican och skulle senare bli CC-rekordhållare i rasen med 41 cert för lika många domare. Leslie-Anne blev helt betagen. Grete var med och eftersom hon kände uppfödarna och ägarna Jim och Vikki Grugan såg hon till att Leslie-Anne blev presenterad.

Väl hemma i Sverige igen kunde inte Leslie-Anne släppa tanken på Republican och började brevväxla med paret Grugan. Efter en tid sändes sperma från den skotska hanen. Dessvärre tog termotransporten alltför lång tid, vilket resulterade i flera bortkastade tusenlappar, men framför allt i krossade förväntningar för Leslie-Anne.

– Det var deppigt, men det fina var att den täta kontakten med Grugans i samband med inseminationsförsöket ledde till att vi verkligen lärde känna varandra och de förstod hur angelägen jag var.

En dag ringde således Vikki Grugan och meddelade att de skulle göra om kombinationen som gett dem Republican. Hon undrade om Leslie-Anne var intresserad av en valp. Det blev NordUCh Jardhu The Clansman, "Laird".

Han prövades senare med framgång på båda Leslie-Annes tiklinjer. Först ut var Fiffis dotter

Happies, Int&NordUCh NordV-98 Ziams In Your Eyes I See The Light som var efter den mycket vinstrika Ch Formaregårdens Zorro och därmed en försiktig linjeavelsprodukt från vår gamle vän Ch Greenmoss Tifter-Tat.

Lite senare parades även Joy med gott resultat. Totalt har Laird tolv avkommor med Ziams prefix. Även andra uppfödare har haft användning av Laird. Av de hanar som registrerades under 1990-2003 är han nummer tre bland dem som har flest barnbarn.

Bland annat är han farfar till den nyligen två år fyllda Ziams Hard Headed Woman (7 cert) och mormorsfar till den något yngre Ziams More Spicy. De tillhör de Ziams hundar som vi kan se i ringarna idag och som Leslie-Anne tror ska föra namnet vidare in i framtiden.

Dessa båda damer bär för övrigt på i stort sett allt som Leslie-Anne har jobbat med i snart tjugo år. Detta då de kommer från de första kullarna där de båda huvudspåren undan Joy och Fiffi korsas.

Tålamod

När vi pratar om framtiden nämner Leslie-Anne även gärna Ziams Brown Eyed Girl som är efter ett "nytt" norskt fynd. Hon var rasens vinstrikaste valp 2005. Hennes mamma är SUCH Ziams Goldeneye, som i sin tur är linjeavlad på Ch Formaregårdens Zorro då hon är undan Happies och efter stuvinnaren Ch Khe-San's Rock A Gil Stuff.

En annan ungdom i huset och för närvarande yngst i familjen är tio månader gamla tiken Ziams Ring My Bell som är undan Bizens äldre helsyster och efter en med Ziams-hundarna i stort sett obesläktad hane.

– Så visst finns det en fortsättning, säger Leslie-Anne.

Hennes ögon lyser av entusiasm och under tiden som hon har rabblat linjer och hundar har det blivit fullständigt klart att det här är en ytterst målmedveten och energisk uppfödare som hela tiden är på väg. Hon vill så mycket och helst fort, samtidigt som hon är väl medveten om att avel med hundar måste få ta tid, att man måste hinna utvärdera varje steg innan man tar sig vidare ty den som har för brått riskerar att snubbla.

– Tålmod, tålmod, konstaterar hon då och då i sin historia där hon tycker att det har gått för långsamt.

Några större bakslag har hon emellertid inte haft. Visst har det hänt att enstaka valpar inte har motsvarat förväntningarna men hon kan bara minnas en valp som fullständigt främmande i negativ bemärkelse. Den var och förblev osäker – inte på ett obehagligt sätt, men den var omotiverat harig och osjälvständig.

– Bettfel förekommer förstås, det är ju inte roligt, men det kan jag ta, även om jag givetvis

Int NordUCh NordV-g8 Ziams In Your Eyes I See The Light.

Till vänster SUCH Ziams Pennylane och till höger SUCH Lovely Gidiva som är barnbarn till Xanadu.

gör vad jag kan för att undvika dåliga bett. Tunna smala underkäkar väljer jag alltid bort. Dåligt temperament däremot, det är nog det värsta jag kan tänka mig.

Såväl Leslie-Anne som Lars engagerade sig tidigt i rasklubbens arbete. De har till och från innehaft olika poster. För närvarande är Lars suppleant i såväl lokalavdelningen Västra Kretsen som i huvudstyrelsen. Leslie-Anne är ledamot i kretsen. Dessutom sitter hon i avelskommittén där hon under den senaste tiden medverkat till att sammanställa klubbens rasspecifika avelsstrategier (RAS).

Shih tzu är idag en förhållandevis frisk ras, sannolikt till stor del beroende på att den är ordentligt etablerad i landet och redan har haft, och tagit sig ur, en period av överdriven popularitet.

Rasen introducerades 1950 i Sverige genom en import från Norge. Under de följande tjugo åren ökade antalet registrerade hundar sakta men säkert och populationen stammade främst från dansk-norska blodslinjer. Under det sena 60-talet och 70-talet importerades ganska många hundar från England. Samtidigt kom rasen på modet och antalet registreringar tredubblades på bara några få år, 1974 registrerades 952 individer. Därmed var det bäddat för obehagliga överraskningar och de första fallen av progressiv nefropati (PNP) hos rasen blev kända.

PNP är en ärftlig, obotlig njursjukdom. Hundar som föds med grav PNP insjuknar vanligen vid två-sex månaders ålder och överlever sällan sin ettårsdag.

Rasklubben agerade emellertid snabbt och begärde redan 1974 central registrering hos SKK, samt rekommenderade sina medlemmar att inte låta föräldradjur eller helsyskon till verifierade fall gå vidare i aveln. Trots det ökade antalet fall under många år och det är först sedan 1998 som man bara registrerat något enstaka fall.

Efter 1974 har rasens popularitet sakta dalat och de senaste femton åren har antalet nyregistrerade hundar legat på mellan 300 och 500 individer per år.

Under de senaste femton åren har man inom rasklubben även arbetat mer aktivt för att minska inavelsgraden i rasen. Under storhetstiden på 70-talet låg den på 7,5 procent medan man på 2000-talet lyckats få ned den till 4,1 procent. Det är bra, men målet är 2,5 procent.

Leslie-Anne är mycket nöjd med sin rasklubb. Visst finns det tjafs och skitsnack, som i alla klubbar, men i det stora hela tycker hon att såväl klubben som majoriteten bland uppfödarna ändå tydligt arbetar för rasen.

– Vi har många uppfödare som fortfarande är aktiva efter 30–40 år med rasen och de utgör en stadig stomme med all sin kunskap och erfarenhet. De som har varit med så länge har

ju lärt sig att det inte finns några genvägar, att bekymmer kommer som ett brev på posten om man inte arbetar långsiktigt. Visserligen händer det fortfarande att "golddiggers" och dagsländor dyker upp – nya uppfödare som gör entré med dunder och brak och som försöker lansera en rastyp med överdrifter av olika slag – men de har inte fått någon respons så de har försvunnit ganska snabbt innan de hunnit göra någon skada, säger Leslie-Anne.

Utöver engagemanget i rasklubben är hon även ringsekreterare och representant för ett djurförsäkringsföretag. Hon försöker även kontinuerligt förkovra sig i ämnet hund genom att gå på föreläsningar och olika kurser, men det kan vara svårt att hinna med. Att hålla femton fullpalsade shih tzus i god kondition kräver ju sin kvinna.

– Jag tycker inte att det är särskilt jobbigt men visst tar det tid, säger Leslie-Anne.

Hon berättar att till vardags badas alla hundar en gång i veckan. Om inte vädret är för bedrövligt får de en koppelrunda per dag. Då brukar hon dela upp dem i promenadgång efter hur aktiva de är. Inför varje promenad sätter hon upp deras pälsar med gummisnoddar, på så vis får varje hund även en stund daglig pälsvård. Inomhus får däremot håret svalla fritt. Det är emellertid inte av bekvämlighetsskäl för Leslie-Annes del som gummisnoddarna ska på inför promenaderna.

Leslie-Anne Bergqvist och den senaste stjärnan, NordUCh Ziams Grease Lightning som blev BIG-R på Sofiero-utställningen 2005. Foto: Per Undén.

– Nej, det är för att skona pälsen. Skulle de gå utan, så slits den långa pälsen av att släpas mot marken. Dessutom fastnar så mycket skräp. Du skulle se hur en shih tzu ser ut efter att ha sprungit över en ljunghed!

En hel del av dagen tillbringar hundarna ute i trädgården. Trots att det är tätt mellan husen och vägen utanför staketet är relativt trafikerad av grannar och flanörer som är på väg ned till havet så fungerar det fint. Det är sällan hundarna skäller eller gör utfall mot dem som passerar. Det skulle väl vara när det kommer en annan hund eller när grannens katt spatserar förbi på retfullt avstånd.

Hundarna utfodras med torrfoder två gånger dagligen. God aptit, fina pälsar och lagom hull avgör om fodervalet är rätt.

– När jag började föda upp då lagade jag all hundmat själv, jag var så himla ambitiös. Och det var ju inte så att jag kokade vom eller annat slakteriavfall, nej, prima nötkött skulle det vara, fnissar Leslie-Anne som numera tycker att torrfodret är minst lika bra och framförallt så oerhört mycket enklare.

Att göra eget hundkäk fungerade väl bra så länge som man var hemma och hade sina fasta rutiner. Men så fort det var dags att resa på utställning eller semester så blev det oerhört komplicerat.

Fjällsemester med hundarna

För trots det stora antalet hundar är Leslie-Anne och Lars förvånansvärt mobila. Det vanligaste är ju annars att uppfödare som har så många hundar är så gott som fjättrade vid hemmet.

Några veckor efter mitt besök åkte Leslie-Anne och Lars på sin årliga fjällsemester tillsammans med de trogna valpköparna och sedan en tid tillbaka uppfödarkollegerna Tage och Katarina Strömbäck, kennel Katitzi's. Leslie-Anne och Lars är båda förtjusta i utförsåkning och den här gången provade de Idre fjäll. Och hundarna, ja, de var självklart med. Som alltid. Alla femton, plus valparna som då är sju veckor gamla.

– Vi hyr en stuga och våra vänner hyr grannstugan. På morgonen rastar vi alla hundarna, de älskar att leka i snön. Därefter ligger de

inne och sover när vi åker skidor. Framemot eftermiddagen får de komma ut och leka igen. Sedan lagar vi middag med våra vänner, spelar spel och slappar – det är helt underbart, säger Leslie-Anne.

Fast visst medger hon att det krävs en hel del extra arbete inför resan. Varenda pryl som skall med måste pusslas in i bilen. Femton hundar kräver ju en hel del plats. Därför portionsförpackar hon exempelvis hundfodret och den utrymmeskrävande skidutrustningen, den hyr de i Idre.

Kaffet är urdruckat sedan länge och köksbordet är belamrat med stamtavlor och foton som Leslie-Anne sprungit och hämtat under samtalets gång. Vi reser oss och jag tackar för mig. Genast vaknar de utslagna och fjorton par nyfikna ögon tittar förväntansfullt på mig.

Leslie-Anne vill visa ett kort på Kalle, den hane hon sålt till Irland. Hon lotsar mig ut i hallen, ned till arbetsrummet och de fjorton följer efter.

I Leslie-Annes och Lars sovrum mittemot, sitter valptiken Penny och hennes små i en hage. Kompisarna flockas vid dörrgrinden för att kolla vad hon gör. Leslie-Anne kommenterar arrangemanget:

– Jag tycker att tiken ska ha lite lugn och ro, det är därför vi har grinden. Hagen har jag för att de ska få vara i fred på natten, eftersom vi sover därinne allihop.

– Allihop?! Menar du att ni har alla hundarna i sängen? frågar jag överraskat.

– Ja, alla får ligga i sängen, men de tycker väl att det blir lite trångt så de ligger väl lite utspridda både här och där, säger Leslie-Anne och skrattar.

En stund senare tar jag vägen ned till havet. Mest för att kolla var shih tzu-gänget brukar gå, men även för att sammanfatta mina intryck, fundera på vad jag egentligen ska skriva.

När man intervjuar bruks- eller jakthunds-uppfödare blir det lätt spaltmeter om prov, tester och funktion – men om dvärghundar? Plötsligt slår det mig att Leslie-Anne faktiskt förmedlade att hennes hundar uppfyller väldigt mycket av rasens ursprungliga funktion. Det är ju en sällskapshund som redan för tusen år sedan älskades, ja, rent av dyrkades av sina ägare. De levde ofta i stora flockar, väldigt nära sina människor. Det finns dessutom historier om att just de tibetanska raserna värmdes ägarnas sängar.

Jag huttrar till. Även om det fortfarande är vindstilla kyler den salta fukten från havet. Värmesystemet i bilen tar god tid på sig. Kanske skulle man haft sig en shih tzu – en rejäl värmekudde i knät?